

Cechownia

Aleksandra Grabowska (1977)

Paweł Kraus

Wśród młodych polskich architektów Aleksandrę Grabowską wyróżnia rozpoznawalny styl, będący wypadkową inspiracji szeroko rozumianym kontekstem — kolorami i fakturami Śląska oraz twórczego podejścia do stosowanych materiałów.

powyżej i na stronie obok:
— fragment wnętrza domu, 2006
— wnętrze pubu „Pivnica”, 2006

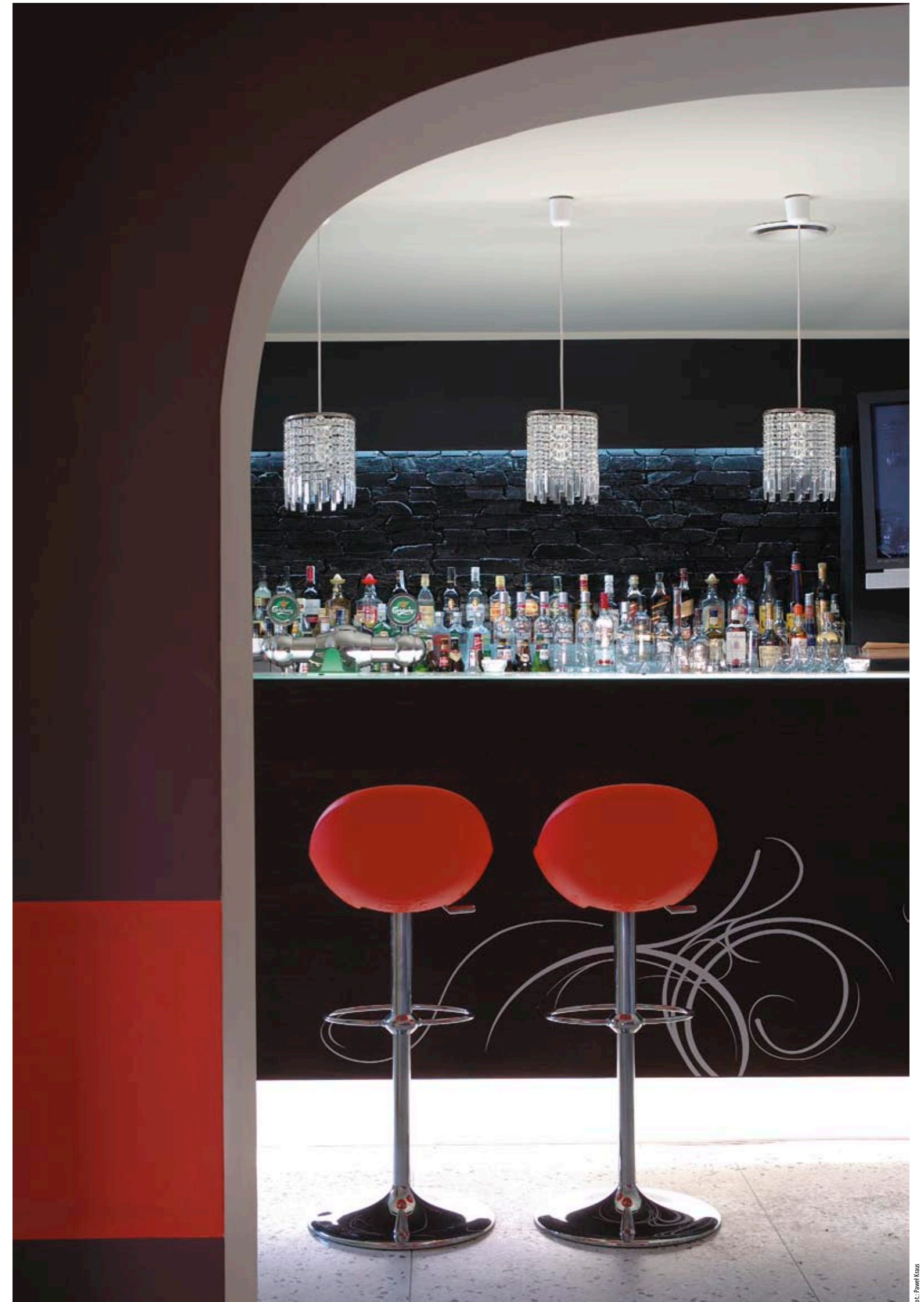

foto: Paweł Kraus

po prawej i poniżej:
wnętrze firmy Capek, 2004

O tym, że postindustrialny krajobraz Górnego Śląska może stanowić inspirację dla architektów przekonał się autorzy projektu loftu (2003) — modernizacji i adaptacji budynku lampiarni zakładów górniczo-hutniczych w Bytomiu na obiekt mieszkalny nie są w swoich praktykach odosobnieni. Aleksandra Grabowska prowadząca w Katowicach niewielkie biuro projektowe Cechownia z problemem adaptacji obiektów pokopalnianych zmierzyła się kilka razy. Po raz pierwszy w 2002 roku, przygotowując pracę dyplomową na Wydziale Architektury Politechniki Śląskiej pod kierunkiem Henryka Zubla („Uniwersytet »X, Y, Z« — zoom percepcja” — adaptacja budynków kopalni Moszczenica dla potrzeb uniwersytetu w Jastrzębiu Zdroju), a także projektując centrum sportu, zlokalizowane również w budynkach pokopalnianych. W obu przypadkach skończyło się na projektach. Jednak analizując późniejsze realizacje Aleksandry Grabowskiej, można śmiało powiedzieć, że zawarte w nich idee odnoszą się, czasem w sposób dosłowny, kiedy indziej metaforyczny, do kulturowej spuścizny Śląska. Nie jest to jedyny klucz do odczytania architektury Cechowni. Na specyficznym pojęciu kontekstualizmu nakłada się zamiłowanie projektantki do lśniących materiałów oraz ornamentu. Na styku wspomnianych postaw zachodzi niepokojąca interakcja, w efekcie której powstaje elegancka architektura epatująca trafnie dobranymi elementami dekoracyjnymi.

W zrealizowanym w 2004 roku projekcie wnętrz biurowych dla producenta drzwi stalowych Capek w Skrzyszowie dominuje ciemnografitowa kolorystyka ścian, stanowiąca tło dla elementów dekoracyjnych w postaci dużych rozmiarów graficznych motywów roślinnych czy propagandowych sentencji, ale również betonowego stropu czy słupa z odciśniętym wzorem szalunku. Opowiadając o pracy projektowej, architektka podkreśla olbrzymią wagę, jaką przywiązuje do spójności przekazu architektonicznego. Między innymi dlatego, starając się wcielić w życie dziewiętnastowieczną, wywodzącą się z twórczości Wagnera ideę Gesamtkunstwerk, przygotowała do wnętrz firmy Capek projekty mebli oraz innych sprzętów, m.in. lamp, których część udało jej się zrealizować, na dodatek wykorzystując maszyny z fabryki inwestora (powstałe w ten sposób przedmioty zostały oznaczone specjalnymi piktogramami i stanowią reklamę możliwości produkcyjnych firmy). Jednak, pomimo że firma Capek zajmuje się produkcją drzwi stalowych, architektka w doborze materiałów, z których zostały wykonane meble, ograniczyła się do drewna (naturalny fornirowany dąb). Nim również pokryta jest większość drzwi. Dzięki temu prostemu zabiegowi tylko jedno stalowe drzwi (oczywiście z fabryki inwestora) od razu zauważane są przez klientów firmy — w tym wypadku maksyma Miesa van der Rohe „less is more” zastosowana do działań marketingowych sprawdziła się wyśmienicie.

W najnowszej realizacji Aleksandry Grabowskiej — wnętrzach pubu „Pivnica” (2006)

w Jastrzębiu Zdroju pojawia się niespotykany materiał — węgiel, pełniący rolę okładziny tylnej ściany baru. Na pomysł jego użycia architektka wpadła kilka lat temu przygotowując projekt dyplomowy. Zeszlifowana i zakonserwowana oraz dyskretnie oświetlona kamienna ściana tworzy wyrazisty, elegancki akcent w przestrzeni baru. Jej przeciwagą jest białe lastryko podłogi — jeden z ulubionych materiałów projektantki. Intensywna czerwień krzeseł barowych „Ciak” zaprojektowanych przez Erika Bjornseną ożywia wnętrze, ujawnia zarazem preferencje estetyczne Grabowskiej — atencję dla wyrazistych, kontrastowych zestawień kolorystycznych.

Wspomniałem, że projektując, Grabowska stara się myśleć w sposób komplementarny o wszystkich aspektach przestrzeni — jej architektonicznej strukturze, rozwiązaniach *stricto* wnętrzarskich, ale również o *designie* znajdujących się w niej przedmiotów. To zagadnienie zgłębia na rozpoczętych niedawno studiach doktoranckich, analizuje je również w praktyce. Na razie ogranicza się do projektów o niewielkiej skali; jak twierdzi, odpowiada jej ona między innymi dlatego, że pozwala panować nad spójnością architektonicznego przekazu. W przypadku Aleksandry Grabowskiej spójność tę gwarantuje również talent o zjednywania sobie inwestorów. Ich pragnienia stanowią kanwę projektu, ale sygnuje go zawsze Cechownia.

Paweł KRAUS
fot.: © Cechownia

foto: Paweł Kraus

miski „co-nie-co” prezentowane na Międzynarodowych Targach we Frankfurcie nad Menem w 2004 roku na wystawie pt. „Talenty” — przedstawiającej twórczość młodych designerów